

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

6 päivänä maaliskuuta 2001 *

Asiassa T-192/99,

Roderick Dunnett, kotipaikka Luxemburg (Luxemburg),

Thomas Hackett, kotipaikka Rameldange (Luxemburg), ja

Mateo Turró Calvet, kotipaikka Rameldange,

edustajinaan barristerit A. Dashwood ja W.-J. Outhwaite, prosessiosoite
Luxemburgissa asianajotoimisto A. Kronshagen, 22 rue Marie-Adélaïde,

kantajina,

vastaan

Euroopan investointipankki, asiamiehinään J.-P. Minnaert ja Z. Zachariadis,
avustajanaan asianajaja barrister A. Barav, Pariisi, prosessiosoite Luxemburgissa
Euroopan investointipankki, 100 boulevard Konrad Adenauer,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

jossa kantajat vaativat, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumoaa toisaalta vastaajan tekemän päätöksen, jolla poistettiin erityistä muun-
tokerrointa koskeva järjestelmä 1.1.1999 lähtien, ja toisaalta mitätöi kantajien
palkkakuitit, joihin kyseistä päätöstä oli sovellettu,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. Azizi sekä tuomarit
K. Lenaerts ja M. Jaeger,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies B. Pastor,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 12.10.2000 pidetyssä suullisessa
käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskeva lainsäädäntö ja kanteen perustana olevat tosiseikat

- 1 Kantajat ovat Euroopan investointipankin (jäljempänä EIP tai pankki) toimi-
henkilöitä. Käsiteltävänä oleva riita-asia koskee EIP:n toimia euron käyttöönoton
yhteydessä 1.1.1999.

- 2 Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) liitteessä VII oleva 17 artikla sallii henkilöstön tietyin edellytyksin siirättävän osan palkastaan jonkin muun maan valuuttana kuin sen maan valuuttana, jossa he hoitavat tehtäviään. Henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 17 artiklan 3 kohdan mukaan ”siirroissa käytetään (Euroopan yhteisöjen yleisen talousarvion toteuttamisessa käytettyä) valuuttakurssia; siirrettyihin määriin sovelletaan kerrointa, joka edustaa sille maalle, jonka valuuttana siirto tehdään, vahvistetun korjauskertoimen ja virkamiehen asemamaan korjauskertoimen välistä suhdetta”.
- 3 EIP:n henkilöstösäännöt eivät sisällä vastaavaa säännöstä. EIP:n hallintoneuvosto (jäljempänä hallintoneuvosto) hyväksyi 23.3.1982 tekemällään päätöksellä kuitenkin, että EIP:n hallitus (jäljempänä hallitus) voi antaa toimihenkilöille luvan siirättää osan Belgian tai Luxemburgin frangeina maksettavasta palkastaan jonain muuna valuuttana soveltaen erityistä muuntokerrointa.
- 4 Pankin toimihenkilöille annettiin tieto 23.3.1982 tehdystä päätöksestä 25.3.1982 annetulla tiedonannolla, jossa oli seuraavat kappaleet:

”2.1. Muissa yhteisön toimielimissä noudatettavaan käytäntöön perustuva — — päätös antaa hallitukselle mahdollisuuden 1.3.1982 lähtien ja siihen asti kunnes uusi päätös tehdään viimeistään 1.9.1982, soveltaa EIP:n toimihenkilöille maksettaviin palkkoihin henkilöstösäännöissä tarkoitettuja muuntokertoimia siltä osin kuin palkka maksetaan muuna yhteisön valuuttana kuin Belgian tai Luxemburgin frangeina, aina 35 prosenttiin asti kuukausittaisesta nettopalkasta.

Henkilöstösäännöissä tarkoitetut muuntokertoimet ovat 1.7.1981 voimassa olleita valuuttakursseja, joihin sovelletaan yhteisön toimielinten käyttämiä korjauskertoimia.

2.2. Tämä mahdollisuus koskee ainoastaan muuna valuuttana kuin Belgian tai Luxemburgin frangeina suoritettavia maksuja, jotka käytetään menoihin tai investointeihin — — ”.

- 5 Hallintoneuvosto päätti 27.7.1982 ”jatkaa muuntokertoimien soveltamista yhteisön henkilöstön palkanmaksuun, siltä osin kuin se suoritetaan muuna valuuttana kuin Belgian/Luxemburgin frangeina, aina 35 prosenttiin asti kuukausittaisesta nettopalkasta”.
- 6 Kyseistä järjestelmää, joka salli EIP:n toimihenkilöiden siirrettävän osan palkastaan jonain muuna valuuttana kuin Belgian tai Luxemburgin frangeina ja jossa sovellettiin vuosittain vahvistettavaa erityistä muuntokerrointa, joka määriteltiin sen korjauskertoimen perusteella, jonka toimielimet olivat vahvistaneet sille maalle, jonka valuuttana siirto tehtiin (jäljempänä ”erityistä muuntokerrointa koskeva järjestelmä”), on pidetty yllä monta vuotta.
- 7 Hallitus hyväksyi 1.3.1995 pitämässään kokouksessa muutoksen erityistä muuntokerrointa koskevaan järjestelmään. Pankin toimihenkilöt saivat 24.3.1995 annetulla tiedonannolla seuraavanlaisia yksityiskohtaisia tietoja tehdystä muutoksesta: ” — — hallitus on päättänyt mukauttaa EIP:n erityisiä kertoimia koskevat ratkaisuperusteet vastaamaan yhteisön toimielimissä voimassa olevia ratkaisuperusteita sekä ottaa huomioon ne uudet laskentatavat, jotka on äskettäin otettu käyttöön kyseisissä yhteisön toimielimissä”. Tiedoksiannossa mainittiin, että ”nyt päätetyillä toimilla on tarkoitus etenkin suunnata uudelleen ja selkeyttää erityisten kertoimien käsitettä ja palauttaa kertoimille niiden alkuperäinen tavoite”. Alaviitteessä huomautettiin, että erityistä muuntokerrointa

koskeva järjestelmä otettiin käyttöön vuonna 1982, jotta ”saataisiin turvattua pankin toimihenkilöiden ostovoima Luxemburgin ulkopuolella”.

- 8 Maaliskuussa 1995 päätetyt muutokset tuli ottaa vaiheittain käyttöön. Tätä varten suunniteltiin kolme vaihetta, joista ensimmäinen alkoi 1.7.1996, toinen 1.7.1997 ja kolmas 1.7.1998.
- 9 EIP:n henkilöstöosasto (jäljempänä henkilöstöosasto) jätti 10.2.1998 hallitukselle muistion, jossa se ehdotti erityistä muuntokerrointa koskevan järjestelmän poistamista 1.1.1999 lähtien. Hallitus hyväksyi 17.2.1998 pitämässään kokouksessa kyseisen ehdotuksen.
- 10 Henkilöstön edustajien kuuleminen erityistä muuntokerrointa koskevan järjestelmän lakkauttamisesta alkoi maaliskuussa 1998.
- 11 Henkilöstöosasto antoi 17.3.1998 henkilöstön edustajille muistion, joka oli otsikoitu seuraavasti: ”Euron vaikutus henkilöstöosaston toimintaan”. Muistiossa henkilöstöosasto esitti seuraavaa (2.3. kohta):

”Euroalueen maiden (eli maiden, jotka kuuluvat talous- ja rahaliittoon) valuuttojen osalta erityisten muuntokertoimien ylläpitäminen 1.1.1999 jälkeen on ristiriidassa kiinteiden ja lopullisten kertoimien kanssa. Näiden valuuttojen osalta ei voida enää puhua sanan varsinaisessa merkityksessä valuuttakaupasta, vaan kyse on pelkistä muuntotoimista, eikä niitä voida siten enää kirjanpidollisesti perustella valuuttakurssieroilla, jotka ovat aiheutuneet euron vaihtamisesta näiksi valuutoiksi.

Euroalueen ulkopuolelle ensi vaiheessa jäävien maiden valuuttojen osalta tilanne on lievästi erilainen, koska niiden valuutat jatkavat vaihteluaan suhteessa euroon. Kuitenkin useat sekä taloudelliset että kohtuullisuussyyt puoltavat kertoimien poistamista. Taloudellisessa mielessä lähentymisperusteet, sellaisina kuin ne on määritetty perustamissopimuksessa, ovat näiden maiden osalta suurimmaksi osaksi täyttyneet. Erityisten muuntokertoimien ylläpitäminen euroalueen ulkopuolelle ensi vaiheessa jäävien maiden valuuttojen osalta olisi näin ollen ongelma ajatellen yhdenvertaista kohtelua sellaisten toimihenkilöiden osalta, joiden kotimaa hyväksyy euron.”

- 12 Henkilöstön edustajat vastasivat tiedonantoon 3.4.1998 päivätyllä muistiolla, jossa he pahoittelivat sitä, ettei heihin ”ollut virallisesti oltu yhteydessä aiemmin, vaikka hallitus on jo tehnyt kriittisiä valintoja”. Muuntokertoimien poistamisesta esitettiin seuraavaa (1.2. kohta):

”Erityisten muuntokertoimien soveltaminen perustuu komission käyttämiin korjauskertoimiin. Niistä ei luovuta 1.1.1999.

— —

Luotettavien tilastojen mukaan melkein koko henkilöstö käyttää tätä mahdollisuutta [eli tietyn palkanosan siirtoa soveltaen erityistä muuntokerrointa] ja tätä nykyä 52,5 prosenttia siirroista tehdään FRF:ina, 27,5 prosenttia DEM:ina ja 20 prosenttia GBP:ina. Euroon siirtyminen ei selvästi yksin ole peruste sille, että korjauskertoimista luovutaan. Ottaen huomioon pankin henkilöstölle asetetut vaatimukset pankin asenteen tulee olla joustava ja kokonaisvaltainen.

Mitä tästä voidaan päätellä? Kun 35 prosenttiin palkasta (jonka jokainen toimihenkilö voi pyytää) sovelletaan edellä mainittuihin kolmeen valuuttaan käytettyjä erityisiä muuntokertoimia, palkka nousee keskimäärin 7,7 prosentilla.

Henkilöstön edustajat ehdottavat, että palkka-asteikko muutetaan 1.1.1999 Luxemburgin frangeista euroiksi käyttäen seuraavaa kaavaa:

$$\text{PALKKA EUROINA} = \text{PALKKA LUF:INA} \times \text{VIRALLINEN MUUNTO-} \\ \text{KERROIN} \times 1,077$$

- 13 Henkilöstöosasto vastasi 6.5.1998 henkilöstön edustajien 3.4.1998 päivätyyn muistioon. Osasto totesi muistiossaan (RH/Adm/98-883/MG) ensiksi, että ”EY:n perustamissopimuksen 109 l artiklan 4 kohdan mukaan neuvosto vahvistaa komission ehdotuksesta talous- ja rahaliittoon kuuluvien ja euron käyttöön ottavien valtioiden välisten valuuttojen muuntokertoimet 1.1.1999”. Sen jälkeen todettiin seuraavaa:

”Tästä päivästä lähtien ei ole syytä puhua enää valuuttakursseista näiden valuuttojen kesken eikä myöskään minkäänlaisista valuuttakurssiriskeistä.

— —

Edellä esitetyn perusteella on selvää, että ainoat muuntokertoimet, joita pankki voi käyttää 1.1.1999 lukien, ovat ne muuntokertoimet, jotka pankin osakkeenomistajat ovat virallisesti vahvistaneet. Erityiset muuntokertoimet poistuvat

näin ollen käytöstä samana päivänä huolimatta siitä, esittääkö pankki taulukkonsa euroina.

Erityisten muuntokertoimien käytön lopettaminen tiettyä palkanosaa koskevien siirtojen osalta on siis väistämätöntä 1.1.1999 lukien. Poliittisista ja imagosyistä pankki ei voi — ainoana — yhteisön toimielimenä olla esittämättä taulukoitaan 1.1.1999 lähtien euroina pankin osakkeenomistajien virallisesti vahvistamien kertoimien mukaisesti.”

- 14 Henkilöstön edustajat totesivat 13.5.1998 päivätyssä muistiossaan, että ”henkilöstöosasto jätti vastaamatta käytännössä kaikkiin esitettyihin kysymyksiin”. Heidän mielestään ”henkilöstöosaston asenne merkitsee keskustelun tyrehtyttämistä”. Samassa muistiossa todettiin vielä seuraavaa: ”henkilöstön edustajat vaativat, että henkilöstöosasto tekee rakentavan ehdotuksen — — jotta henkilöstölle annetaan oikeudenmukainen korvaus odotettavissa olevasta ostovoiman alentumisesta; euron käyttöönotto tapahtuu väistämättä ja jokin konkreettinen ratkaisu on virallistettava erittäin nopeasti”. Henkilöstön edustajat kertoivat olevansa ”valmiit aloittamaan asiassa mahdollisimman nopeasti aidot neuvottelut” ja totesivat jäävänsä ”odottamaan henkilöstöosaston uusia ehdotuksia”.
- 15 Henkilöstöosasto ilmoitti 28.5.1998 päivätyssä muistiossaan henkilöstön edustajille seuraavaa:

”2.1. — — 6.5.1998 päivätyn muistiomme yksityiskohtaisten säännösten nojalla erityiset muuntokertoimet poistetaan käytöstä työssä käyvän henkilöstön osalta 1.1.1999, päivänä, josta lähtien EMUun osallistuvien valtioiden ja euron käyttöönottavien maiden välisten valuuttojen muuntokertoimet vahvistetaan lopul-

lisesti. Pankki ei siis voi palkka-asteikkojen ja eläkkeiden muuntamisessa käyttää muita kuin osakkeenomistajiensa määrittelemiä kertoimia.”

16 Muistionsa 2.3. kohdassa henkilöstöosasto teki seuraavan ehdotuksen:

”Hallitukselle voitaisiin tehdä ehdotus koko henkilöstöä koskevasta järjestelystä, jotta se saataisiin nopeaksi toteutettua. Se säilyttäisi vuoden 1998 toiselle vuosipuoliskolle nykyiset erityiset muuntokertoimet ja soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

Muistamme, kuinka vuonna 1995 palkkapolitiikkaa arvioitaessa päätettiin työssä käyvän henkilöstön osalta tietyistä yksityiskohtaisista säännöistä, joiden toteuttaminen jaettiin kolmeen vuoteen siten, että säännökset astuivat voimaan kunakin vuonna 1.7. Soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt, jotka oli toteutettava lopulliseen määräpäivään eli 1.7.1998 mennessä, koskivat enintään maastamuuttokorvauksen suuruisen palkanosan (16, 8 tai 4 prosenttia) maksamista ilman eri perusteita sen valtion valuuttana, jonka kansalainen toimihenkilö on tai jossa on hänen kotipaikkansa, soveltaen erityistä muuntokerrointa. Mitä tulee maksamista koskeviin yksityiskohtaisiin sääntöihin, siirrot oli tehtävä sellaisten pankkilaitosten tileille, jotka sijaitsevat siinä maassa, jonka kansalainen toimihenkilö on tai jossa on hänen kotipaikkansa.

Suostumuksellanne tällainen ehdotus voitaisiin tehdä hyvinkin nopeasti ja se voitaisiin mahdollisesti myös antaa tiedoksi henkilöstölle *Euro Info BEL:n* henkilöstötiedotteessa nro 2, joka käsittelee pääasiallisesti erityisiä muuntokertoimia ja sitä, mikä vaikutus eurolla on EIP:n eläkejärjestelmään.”

- 17 Henkilöstöosasto ehdotti 5.6.1998 päivätyssä hallitukselle osoitetussa muistiossaan (RH/Adm/98-1108), että hallitus poistaisi erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän 1.1.1999 lähtien ja että mikäli hallitus jättää vastaamatta, se merkitsee hiljaista hyväksymistä. Muistio, jonka ensimmäisen sivun yläosassa todettiin seuraavaa: ”ratkaistavaksi — sopimus katsotaan tehdyksi ellei vastauslausetta esitetä 11.6.1998 klo 00.30 mennessä”, oli seuraavanlainen:

”1. Erityiset muuntokertoimet

1.1. Erityiset muuntokertoimet poistetaan työssä käyvän ja eläkkeellä olevan henkilöstön (henkilöstö ja hallitus) osalta 1.1.1999, päivänä, josta lähtien EMUun osallistuvien valtioiden ja euron käyttöönottavien maiden välisten valuuttojen muuntokertoimet vahvistetaan lopullisesti. Pankki ei siis voi palkkaja eläketaulukoidensa muuntamisessa euroiksi tai niiden maksamisessa käyttää muita kuin osakkeenomistajiensa määräämiä kertoimia.

1.2. Sen jälkeen, kun henkilöstön edustajia on kuultu ja kun on otettu huomioon se, että uudet entistä rajoittavammat erityisten kertoimien soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt on toteutettava henkilöstön osalta 1.7.1998, voidaan antaa seuraavat käytännölliset säännökset:

- Koko henkilöstön osalta (henkilöstö ja hallitus) voidaan jatkaa voimassa olevien erityisten muuntokertoimien ja nykyisten soveltamista koskevien yksityiskohtaisten säännösten soveltamista seuraavan kuuden kuukauden ajan (heinäkuusta joulukuuhun 1998).
- Se osa henkilöstöstä, joka on määrätty tehtäviin ulkopuolisiin toimistoihin (Lontoo) voi siirtymäaikana saada asianmukaisen korvauksen kertoimien poistamisesta.

- Osalta eläkkeellä olevista (henkilöstö ja hallitus), joiden koko eläkkeeseen sovelletaan nykyisin asuinmaan valuuttaa koskevaa erityistä muuntokerointia, tämä etu poistetaan ennen siirtymäajan päättymistä (31.12.2001) asteittain ja edun suuruuden huomioon ottaen.

— —

3. Henkilöstön edustajien lausunto

Henkilöstön edustajat ottavat huomioon sen, että palkkojen ja eläkkeiden osat sekä muut henkilöstökulut maksetaan euroina 1.1.1999 lähtien.

Henkilöstön edustajat kiinnittävät hallituksen huomiota siihen merkittävään ostovoiman alentumiseen, joka aiheutuu erityisten muuntokertoimien poistamisesta. He arvioivat (henkilöstön keskuudessa tehdyn tutkimuksen perusteella), että nykyiseen tilanteeseen nähden ostovoima alentuu keskimäärin 3,5 prosenttia ja että se koskee 90:ää prosenttia pankin henkilöstöstä.

Henkilöstön edustajat katsovat, että 2 kohdassa ehdotetut väliaikaiset toimet ovat ensimmäinen vaihe esitetyn ongelman tasapainoisessa ratkaisemisessa, mutta arvioivat, että muitakin yksityiskohtia on tutkittava.

Henkilöstön edustajat ilmoittavat sopivana ajankohtana oman kantansa muihin henkilöstöosaston ehdotuksiin, joita se aikanaan esittää.

— — ”

- 18 Kertomuksessa, joka oli päivätty 10. ja 11.6.1998, mainittiin seuraavaa:

”5.6.1998 päivätyn muistion (RH/Adm/98-1108) perusteella hallitus hyväksyy muistion 1 ja 2 kohdassa määritellyt euroon siirtymistä koskevat yksityiskohtaiset säännökset — — ”.

- 19 Kesäkuussa 1998 annetulla tiedotteella *Euro Info BEI* nro 2 EIP:n toimihenkilöille ilmoitettiin tehdystä päätöksestä seuraavasti:

”Nykyisin henkilöstön jäsenet voivat siirittää osan nettopalkastaan jonain muuna valuuttana kuin Belgian tai Luxemburgin frangeina soveltaen vuosittain vahvistettavaa erityistä muuntokerrointa.

EY:n perustamissopimuksen 109 l artiklan 4 kohdan mukaan neuvosto vahvistaa komission ehdotuksesta EMUun osallistuvien valtioiden kansallisten valuuttojen ja euron väliset muuntokertoimet 1.1.1999.

Tästä päivästä lähtien on merkityksetöntä puhua valuuttakursseista tai valuuttakurssiriskeistä näiden maiden valuuttojen kesken. Euron käyttöönottaville maille eurosta tulee yhtenäisvaluutta muuntokerrointen ollessa kiinteitä kansallisiin valuuttoihin nähden ja viimeksi mainituista tulee siten euron ilmene-mismuotoja.

Eurooppa-neuvoston tiedonannossa euron hyväksymisestä esitetään nimenomaisesti, että euron arvon määrittelemisessä käytetyt kurssit ovat valuuttakurssijärjestelmän nykyisiä valuuttojen bilateraalaisia keskikursseja, jotka heijastavat osallistujavaltioiden talouksien olennaisia periaatteita ja jotka sopivat näiden maiden välillä ajateltavissa olevaan lähentämiseen.

EIP ei siten voi soveltaa muita kuin pankin osakkeenomistajien virallisesti vahvistamia kertoimia. Tämän takia erityisten muuntokertoimien poistaminen on väistämätöntä riippumatta siitä, esittääkö EIP palkkataulukonsa euroissa.

Asianmukaisen ja yhdenvertaisen kohtelun vuoksi erityisten muuntokertoimien poistaminen 1.1.1999 koskee koko henkilöstöä ottamatta huomioon, ovatko henkilöstön jäsenet euroalueen maan (maa kuuluu talous- ja rahaliittoon) vai euroalueen ulkopuolelle ensi vaiheessa jäävän maan (maa ei kuulu talous- ja rahaliittoon) kansalaisia. Siirtymäajan erityisiä kertoimia koskevien säännösten soveltamista on taannoin päätetty jatkaa 31.12.1998 asti. Henkilöstölle jaetaan lähiaikoina tätä asiaa koskeva muistio.

Koska euron käyttöönotto saattaa vaikuttaa henkilöihin, jotka saavat eläkettä, heidän tilanteensa mukautetaan vähitellen heille ilmoitettavien säännösten mukaisesti.”

- 20 Tiedonantoa seurasi 19.6.1998 päivätty henkilöstöilmoitus, jossa todettiin, että hallitus oli ”hyväksynyt, että erityisten muuntokertoimien käyttöä jatketaan voimassa olevien säännösten mukaisesti 31.12.1998 asti, ennen kuin ne poistetaan 1.1.1999”.
- 21 Hallintoneuvoston 23.2.1999 pidetyn kokouksen pöytäkirjan mukaan hallintoneuvosto ”on hyväksynyt hallituksen päätöksen poistaa palkkoihin ja eläkkeisiin sovellettava erityisiä muuntokertoimia koskeva järjestelmä”.
- 22 EIP:n pääjohtajalle osoitetulla 3.3.1999 päivätyllä kirjeellä kantajat esittivät EIP:n henkilöstösääntöjen 41 artiklan mukaisen sovittelupyynnön. Artiklan toisessa kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kaikki paitsi kurinpidollisista toimista syntyneet riidat käsitellään sovittelu-
menettelyssä pankin sovittelutoimikunnassa huolimatta siitä, onko Euroopan
yhteisöjen tuomioistuimessa nostettu kanne.”

- 23 Sovittelutoimikuntaan nimettiin edustajat ja se kokoontui 4., 10., ja 12.5.1999 tutkiakseen sekä kantajien että EIP:n esittämiä ehdotuksia ja vastaehdotuksia. Sovittelutoimikunta esitti 17.5.1999 ehdotuksen sovitteluratkaisuksi. EIP ei hyväksynyt sitä, ja se esitti 4. ja 30.6.1999 vastaehdotukset, joita kantajat eivät hyväksyneet.

Oikeudenkäynti ja asianosaisten vaatimukset

- 24 Kantajat nostivat kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 31.8.1999 toimittamallaan kannekirjelmällä EIP:n henkilöstösääntöjen 41 artiklan ensimmäistä kohtaa soveltaen.
- 25 Kantajat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- toteaa, että 5.6.1998 päivätty sisäinen muistio ja hallituksen 10.6. ja 11.6.1998 pidettyjä kokouksia koskevat pöytäkirjat eivät yhdessä muodosta sellaista pätevää päätöstä, jonka perusteella hallitus voisi yhteisvaluutan käyttöönotosta eli 1.1.1999 lähtien luopua käyttämästä ”erityistä muuntokerrointa”, jota on sovellettu maaliskuusta 1982 lähtien hallintoneuvoston päätösten mukaisesti EIP:n toimihenkilöiden tiettyyn palkanosaan, joka maksetaan jonain muuna valuuttana kuin Belgian tai Luxemburgin frangeina
 - toissijaisesti kumoaa kyseisen päätöksen, jonka hallituksen on väitetty tehneen
 - toissijaisesti kumoaa Euroopan investointipankin hallintoneuvoston 23.2.1999 tekemän päätöksen, jolla kantajien väittämän mukaan on vahvistettu taannehtivasti hallituksen kesäkuussa 1998 tekemä päätös
 - lisäksi mitätöi kantajien saamat palkkakuitit, jotka koskevat tammikuun 1999 ja sitä seuraavien kuukausien palkkaa, niiltä osin kuin palkkakuiteissa ei ole sovellettu ”erityistä muuntokerrointa”

- velvoittaa EIP:n maksamaan kantajille korkoineen kantajien 1.1.1999 alkaen saamien palkkojen määrän ja niiden määrien erotuksen, jotka kantajat olisivat saaneet, jos ”erityistä muuntokerrointa” olisi sovellettu, ja määrää, että kyseistä kerrointa on edelleen sovellettava hallintoneuvoston asiassa tekemien päätösten nojalla

- velvoittaa EIP:n korvaamaan kantajille tässä oikeusasteessa syntyvät sekä aiemmin sovittelumenettelyssä syntyneet oikeudenkäyntikulut.

26 EIP vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

- jättää kanteen tutkimatta tai ainakin hylkää sen perusteettomana

- velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

27 EIP vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta lisäksi määräämään, että kanteen liitteet I, II, XVI, XVII, XVIII, XXI, XXIII, XXIX, XXX, XXXI ja XL poistetaan asiakirja-aineistosta ja palautetaan pankille ilman että kantajat teettävät tai säilyttävät niistä kopioita.

28 Kantajat ilmoittivat 16.2.2000 päivätyssä kirjeessään luopuvansa vastauskirjelmän jättämisestä. Samassa kirjeessä kantajat pyysivät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta määräämään EIP:n luovuttamaan useita vastineessa mainittuja asiakirjoja.

- 29 EIP esitti 6.4.2000 päivätyllä kirjeellään huomautuksensa 16.2.2000 päivätyyn kirjeeseen.
- 30 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (kolmas jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja työjärjestyksen 64 artiklassa määrättyä prosessinjohtotoimena se pyysi EIP:tä esittämään 17.2.1998 pidetyn hallituksen kokouksen pöytäkirjat. Pankki vastasi pyyntöön.
- 31 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 12.10.2000 pidetyssä istunnossa.

Vaatimukset, jotka koskevat tiettyjen asiakirjojen poistamista tai tiedoksiantamista

- 32 EIP esittää, että kanteen liitteet I, II, XVI, XVII, XVIII, XXI, XXIII, XXIX, XXX, XXXI ja XL ovat luottamuksellisia sisäisiä asiakirjoja, joita kantajat eivät ole saaneet asianmukaisesti. EIP viittaa EIP:n henkilöstösääntöjen 8 artiklaan ja EIP:n henkilöstön edustamisesta annetun sopimuksen 6 artiklaan sekä asiassa 232/84, komissio vastaan Tordeur ym., 19.3.1985 annettuun määräykseen (ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa) ja asiassa 31/86, Levantina Agricola Industrial vastaan neuvosto, 15.10.1986 annettuun määräykseen (ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa), ja pyytää, että liitteet poistetaan asiakirja-aineistosta ja palautetaan pankille ilman että kantajat teettävät tai säilyttävät niistä kopioita.
- 33 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa kuitenkin, että käsiteltävällä kanteella on erityinen luonne, koska kantajat pyrkivät osoittamaan

EIP:n erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamisesta tehdyn päätöksen lainvastaisuuden kyseenalaistamalla erityisesti ennen päätöksen hyväksymistä henkilöstön edustajien kanssa käydyn kuulemismenettelyn säännönmukaisuuden. Kanteen perusteltavuuden arvioiminen edellyttää siten lukuisten EIP:n sisäisten asiakirjojen huomioinnin.

- 34 On todettava, että asiakirjat, jotka esiintyvät kanteen liitteissä I ja II, ovat hallituksen 11.6.1998 tekemä päätös ja hallintoneuvoston 23.2.1999 tekemä päätös. Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta on pyydetty lausumaan siitä, ovatko kyseiset päätökset laillisia, mainittujen asiakirjojen tärkeys asian ratkaisemisessa on selvä. Kanteen liitteet XVI, XVII ja XVIII, eli henkilöstöosaston 17.3, 6.5. ja 28.5.1998 päivätyt muistiot henkilöstön edustajille liittyvät kuulemiseen, joka toteutettiin ennen kuin päätös erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamisesta tehtiin. Nyt käsiteltävässä kanteessa esitetyt kanneperusteet huomioon ottaen (ks. jäljempänä 77 kohta ja sitä seuraavat kohdat) näiden liitteiden säilyttäminen asiakirja-aineistossa on välttämätöntä. On myös todettava, että esitellessään asiaa koskevia tosiseikkoja EIP on itse viitannut hallintoneuvoston 24.6.1998 tekemään päätökseen (vastineen 38 kohta), henkilöstöosaston 9.10.1998 hallitukselle antamaan muistioon (vastineen 41 kohta), henkilöstöosaston 3.12.1998 hallitukselle antamaan muistioon (vastineen 45 kohta) ja hallituksen 9.12.1998 tekemään päätökseen (vastineen 45 kohta). Kaikki nämä muistiot ja päätökset esiintyvät myös kanteen liitteissä XXIII, XXIX, XXX ja XXXI. Mitä tulee liitteeseen XXI, eli henkilöstöosaston 21.7.1998 hallitukselle antamaan muistioon, EIP on argumentaationsa tueksi esittänyt siitä otteen (vastineen 175 kohta). EIP on siis itse myöntänyt kanteen liitteiden XXI, XXIII, XXIX, XXX, XXXI olevan merkityksellisiä nyt käsiteltävän asian ratkaisemisen kannalta ja on siten implisiittisesti luopunut vaatimasta niiden poistamista asiakirja-aineistosta. Mitä tulee liitteeseen XL eli henkilöstöosaston 6.6.1996 henkilöstön edustajille antamaan muistioon, mainittujen edustajien kollegio vahvasti antaneensa tämän asiakirjan kantajille (kantajien 16.2.2000 päivätyn kirjeen liite). Koska kyseisessä muistiossa, joka ei sisällä mitään luottamuksellista, kuvataan yksityiskohtaisesti erityisiä muuntokertoimia koskeva järjestelmä, sen on myös katsottava olevan merkityksellisiä nyt käsiteltävän asian ratkaisemisen kannalta (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat T-134/94, T-136/94—T-138/94, T-141/94, T-145/94, T-147/94, T-148/94, T-151/94, T-156/94 ja T-157/94, NMH Stahlwerke ym. v. komissio, määräys 10.12.1997, Kok. 1997, s. II-2293, 47 ja 48 kohta).

- 35 Kanteen liitteet I, II, XVI, XVII, XVIII, XXI, XXIII, XXIX, XXX, XXXI ja XL on siis säilytettävä asian asiakirja-aineistossa.
- 36 Kantajat pyytävät, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin määrää pankin luovuttamaan 16.2.2000 päivätyyn kirjeen liitteenä olevassa taulukossa 2 luetteloidut eri asiakirjat, jotka on mainittu vastineessa, mutta joita ei ole koskaan annettu kantajille. Mikäli näitä asiakirjoja ei toimiteta, kantajat pyytävät, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ota huomioon niitä vastineessa esitettyjä seikkoja, jotka perustuvat sellaisiin asiakirjoihin, joita ei ole toimitettu kantajille.
- 37 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että monet sellaiset asiakirjat, joiden toimittamista kantajat pyytävät, ovat kanteen liitteenä, ja ne on siis jo liitetty asiakirja-aineistoon. On kyse seuraavista asiakirjoista: hallituksen 11.6.1998 tekemä päätös erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamisesta (kanteen liite I), henkilöstöosaston 17.3.1998 päivätty muistio ”Euron vaikutus henkilöstöosaston toimintaan” (kanteen liite XVI), henkilöstöosaston 6.5.1998 päivätty muistio henkilöstön edustajille (kanteen liite XVII), henkilöstöosaston 28.5.1998 päivätty muistio henkilöstön edustajille (kanteen liite XVIII), henkilöstöosaston 21.7.1998 päivätty muistio hallitukselle (kanteen liite XXI), hallintoneuvoston 24.6.1998 tekemä päätös (kanteen liite XXIII) ja henkilöstöosaston 9.10.1998 päivätty muistio hallitukselle (kanteen liite XXIX).
- 38 Niiltä osin kuin on kyse 17.2.1998 pidetyn hallituksen kokouksen pöytäkirjasta, sitä on pyydetty ja pyyntöön on suostuttu prosessinjohtotoimena (ks. edellä 30 kohta). Mitä tulee henkilöstön edustajien 3.4. ja 13.5.1998 päivättyihin muistioihin, ne on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen pyynnöstä esitetty suullisessa käsittelyssä.
- 39 Kaikki muut asiakirjat, joihin kantajat viittaavat 16.2.2000 päivätyssä kirjeessään, on lyhyesti määritelty vastineessa. Koska kantajat eivät mainitse mitään

asiakirjojen tärkeydestä nyt käsiteltävässä asiassa, pyyntö näiden asiakirjojen — jotka ovat kaikki sisäisiä luottamuksellisia asiakirjoja, eikä niitä siten periaatteessa anneta kantajille — luovuttamisesta asiakirja-aineistoon on hylättävä (ks. vastaavasti edellä 34 kohdassa mainitussa asiassa NMH Stahlwerke ym. v. komissio, 10.12.1997 annettu määräys, 35 kohta).

Ensimmäinen vaatimus, joka koskee sen toteamista, että erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamisesta ei ole tehty päätöstä

40 Kantajat pohtivat, onko hallitus todella tehnyt erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamisesta päätöksen 11.6.1998. Mikäli näin ei ole, hallintoneuvoston 23.2.1999 tehdyllä päätöksellä ei ole voitu hyväksyä taannehtivasti erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamista ”vahvistamalla” sellainen hallituksen päätös, jota ei ole olemassa. Mikäli käy ilmi, että hallitus ei ole tehnyt minkäänlaista päätöstä, kantajien tammikuusta 1999 saamat palkkakuitit tulisi mitätöidä niiltä osin kuin niissä ei ole sovellettu erityisiä muuntokertoimia koskevaa järjestelmää.

41 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että hallitus on 11.6.1998 hyväksynyt päätöksen erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamisesta (jäljempänä 11.6.1998 tehty päätös). Henkilöstöosaston 5.6.1998 päivätyssä hallitukselle osoitetussa muistiossa (RH/Adm/98-1108), jossa oli seuraava merkintä: ”ratkaistavaksi — sopimus katsotaan tehdyksi ellei vastalauseita esitetä 11.6.1998 klo 00.30 mennessä”, 1.1. kohdassa todettiin seuraavaa: ”erityiset muuntokertoimet poistetaan käytöstä 1.1.1999”. 10. ja 11.6.1998 päivätyistä pöytäkirjasta (ks. edellä 18 kohta) käy ilmi, että hallitus hyväksyi kyseisen toimen sekä 5.6.1998 päivätyn muistion 1 ja 2 kohdassa ehdotetut muut toimet. Kesäkuun 1998 Euro Info BEI:n nro:lla 2 päätöksestä ilmoitettiin EIP:n toimihenkilöille.

- 42 Näin ollen kantajat eivät voi väittää, että 11.6.1998 tehtyä päätöstä ei olisi olemassa.
- 43 Siten vaatimus, joka koskee sen toteamista, että erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamisesta ei ole tehty päätöstä, on hylättävä.

Muut vaatimukset

Tutkittavaksi ottaminen

Väite kanteen nostamisesta liian myöhään

- 44 EIP väittää, että kanne on jätettävä tutkimatta, koska sitä ei ole nostettu EY 230 artiklan viidennessä kohdassa määrätyssä kahden kuukauden määräajassa. EIP korostaa, että kantajat ovat saaneet tammikuuta 1999 koskevat palkkakuittinsa jo kyseisen kuun 15. päivänä ja että 31.8.1999 jätetty kanne on siten nostettu liian myöhään.
- 45 Kantajat huomauttavat, että kanne on nostettu kahden kuukauden kuluessa siitä, kun sovittelumenettelyn todettiin 30.6.1999 epäonnistuneen.

- 46 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että yhteisöjen tuomioistuin on asiassa 110/75, *Mills v. EIP*, 15.6.1976 antamassaan tuomiossa (Kok. 1976, s. 955, 18 kohta) todennut olevansa EY:n perustamissopimuksen 179 artiklan (josta on tullut EY 236 artikla) nojalla toimivaltainen ratkaisemaan kaikki EIP:n ja sen toimihenkilöiden väliset riidat.
- 47 Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisesta 24 päivänä lokakuuta 1988 tehdyn neuvoston päätöksen 88/591/EHTY, ETY, Euratom (EYVL L 319, s. 1) 3 artiklan mukaisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siis toimivaltainen ratkaisemaan nyt käsiteltävänä olevan riidan.
- 48 Mitä tulee sellaisten kanteiden tutkittavaksi ottamisen edellytyksiin, jotka on nostettu EY 236 artiklan nojalla, kyseinen määräys, jossa ei määrätä kanteiden määrärajoista, viittaa ”henkilöstösäännöissä määrättyihin tai palvelussuhteen ehdoista johtuviin rajoituksiin ja edellytyksiin”. Koska EIP on toiminnallisesti itsenäinen toimihenkilöidensä palvelussuhteen ehtojen osalta, se on yhteisön oikeuden yleisten oikeusperiaatteiden puitteissa toimivaltainen määrittelemään sellaisten kanteiden tutkittavaksi ottamisen edellytykset, jotka koskevat pankin ja sen toimihenkilöiden välisiä riitoja.
- 49 Tässä tapauksessa EIP:n henkilöstösääntöjen 41 artiklassa rajoitetaan muutoksenhakukeinojen osalta esittämään, mikä on yhteisöjen tuomioistuimen — ja päätöksen 88/591/EHTY, ETY, Euratom 3 artiklan nojalla siten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen — toimivalta, eikä siinä tarkenneta pankin ja sen toimihenkilöitä koskevien kanteiden nostamiselle määräaika.
- 50 EIP, joka itse on jättänyt henkilöstösäännöissään määräämättä kanteen nostamiselle määräajan, ei voi väittää, että EY 230 artiklan viidennessä kohdassa määrättyä kahden kuukauden preklusiivista määräaika oli sovellettava tapauksessa. On lisäksi muistettava, että nyt käsiteltävänä oleva kanne perustuu EY 236 artiklaan ja EIP:n henkilöstösääntöjen 41 artiklaan, eikä EY 230 artiklaan.

- 51 Koska perustamissopimuksessa ja EIP:n henkilöstösäännöissä ei ole minkäänlaista viittausta pankin ja sen toimihenkilöiden välisiin riitoihin sovellettavista määräajoista, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on täytettävä muutoksenhakukeinoja koskeva lainsäädännöllinen aukko (asia T-33/99, Méndez Pinedo v. EKP, määräys 30.3.2000, Kok. H. 2000, s. II-273, 32 kohta).
- 52 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on punnittava toisaalta oikeussubjektin oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan, joka on yksi yhteisön oikeuden yleisistä oikeusperiaatteista (edellä 51 kohdassa mainittu asia Méndez Pinedo v. EKP, määräyksen 32 kohta) ja jonka mukaan oikeussubjektilla on oltava riittävästi aikaa hänelle vastaisen päätöksen laillisuuden arvioimiseksi ja tarvittaessa kanteensa valmistelemiseksi, sekä toisaalta oikeusvarmuuden edellytystä, jonka mukaan tietyn määräajan jälkeen yhteisön elinten päätöksistä tulee lopullisia (ks. vastaavasti asia T-202/97, Koopman v. komissio, määräys 25.3.1998, Kok. H. 1998, s. I-A-163 ja II-511, 23—25 kohta ja asia T-74/99, Meyer v. neuvosto, määräys 1.6.1999, Kok. 1999, s. II-1749, 13 kohta).
- 53 Erilaisten intressien yhteensovittaminen merkitsee, että pankin ja sen toimihenkilöiden välisistä riidoista nostetaan kanne ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kohtuullisessa ajassa.
- 54 Sen arvioimiseksi, ovatko kantajat tässä tapauksessa nostaneet kanteensa kohtuullisessa ajassa, voidaan saada tukea henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa määritellyistä oikeussuojakeinojen määräaikoja ja muutoksenhakumääräaikoja koskevista edellytyksistä. On todettava, että vaikka pankin toimihenkilöihin sovelletaan pankin vahvistamia palvelussuhteen ehtoja, pankin ja sen toimihenkilöiden väliset riidat muistuttavat henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa tarkoitettuja yhteisön toimielinten ja niiden virkamiesten ja toimihenkilöiden välisiä riitoja. Tässä tapauksessa kantajat ovat lisäksi päättäneet käyttää EIP:n henkilöstösääntöjen 41 artiklassa säädettyä sovittelumenettelyä, jolla, vaikka se onkin valinnainen, on sama tavoite kuin henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa

tarkoitettulla pakollisella oikeudenkäyntiä edeltävällä menettelyllä, nimittäin pyrkimys siihen, että asianosaiset sopivat riitansa (asia T-57/89, Alexandrakis v. komissio, tuomio 29.3.1990, Kok. 1990, s. II-143, 8 kohta).

- 55 Kanteen nostamista koskevan määräajan osalta pankki esittää, että EIP:n henkilöstösääntöjen 41 artiklan toisesta kohdasta käy ilmi (ks. edellä 22 kohta), että sovittelumenettely ei vaikuta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostettavan kanteen määräaikaan. Määräaika alkaa asianosaiselle vastaisen päätöksen tiedoksiannosta. Pankin mukaan 31.8.1999 jätetty kanne on nostettu selvästi liian myöhään, koska kantajat ovat saaneet tammikuuta 1999 koskevat palkkakuittinsa 15.1.1999.
- 56 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi kuitenkin, että se, että EIP:n henkilöstösääntöjen 41 artiklan toisessa kohdassa säädetään valinnaisesta sovittelumenettelystä, johtaa väistämättä siihen, että jos EIP:n toimihenkilö vaatii kyseisen menettelyn järjestämistä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostettavan kanteen määräaika ei ala kulua ennen sovittelumenettelyn päättymistä, edellyttäen, että toimihenkilö on tehnyt sovittelupyynnön kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän on saanut tiedon hänelle vastaisesta päätöksestä, ja että sovittelumenettelyn kesto on ollut kohtuullinen. Muunlainen tulkinta johtaisi siihen, että EIP:n toimihenkilö olisi pakotettu nostamaan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa silloin kun hän hakee asiassa vielä aktiivisesti sovitteluratkaisua.
- 57 Kantajat ovat tapauksessa kirjallisesti pyytäneet sovittelua 3.3.1999 eli puoli-toista kuukautta sen jälkeen, kun heille on annettu heidän tammikuuta 1999 koskevat palkkakuittinsa 15.1.1999. Sovittelumenettelyn epäonnistuminen todettiin 30.6.1999 eli neljän kuukauden kuluttua sovittelumenettelyn aloittamisesta. Kanne jätettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 31.8.1999 eli kahden kuukauden kuluttua sovittelumenettelyn epäonnistumisesta.

58 Kun asiaa verrataan henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa säädettyihin määräaikoihin, voidaan todeta, että kantajat ovat nostaneet kanteensa kohtuullisessa ajassa.

Vaatus, joka koskee 11.6.1998 tehdyn päätöksen ja hallintoneuvoston 23.2.1999 tekemän päätöksen kumoamista

59 EIP toteaa, että 11.6.1998 tehty päätös ja hallintoneuvoston 23.2.1999 tekemä päätös (jäljempänä 23.2.1999 tehty päätös) ovat yleisesti sovellettavia toimia, joista ei voi nostaa suoraa kannetta. Lisäksi EIP:n mukaan 23.2.1999 tehty päätös on ainoastaan 11.6.1998 tehdyn päätöksen vahvistava päätös.

60 Kantajat vastaavat tähän, että 11.6.1998 tehty päätös koostuu useasta yksittäisestä päätöksestä.

61 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että 11.6.1998 tehdyssä päätöksessä hallitus päätti erityisiä muutokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamisesta 1.1.1999 lähtien. 11.6.1998 tehdyllä päätöksellä pyritään siihen, että oikeudelliset vaikutukset koskevat tiettyä ihmisryhmää eli EIP:n toimihenkilöitä yleisellä ja abstraktilla tavalla (asia T-482/93, Weber v. komissio, tuomio 10.7.1996, Kok. 1996, s. II-609, 62 kohta). Vaikka EIP:n toimihenkilöt muodostavat rajoitetun ryhmän, 11.6.1998 tehtyä päätöstä ei sen perusteella voida pitää usean yksittäisen päätöksen kokonaisuutena. Toimen yleiseen sovellettavuuteen ei vaikuta se, että on mahdollista jollakin tarkkuudella määritellä niiden oikeussubjektien lukumäärä, joihin toimea sovelletaan tietyinä ajankohdina, tai jopa yksilöidä nämä oikeussubjektit, jos on selvää, että sitä sovelletaan sen tarkoituksen mukaisesti siinä objektiivisesti määritellyn oikeudellisen tilanteen tai tosiseikaston perusteella. (asia 6/68, Zuckerfabrik Watenstedt v. neuvosto, tuomio 11.7.1968, Kok. 1968, s. 595, 605 ja 606 kohta; Kok. Ep. I, s. 349)

- 62 Tästä seuraa, että 11.6.1998 tehty päätös on yleisesti sovellettava toimenpide, joka ei vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan voi olla kyseisten kantajien suoran kanteen kohteena (asia T-14/91, Weyrich v. komissio, määräys 7.6.1991, Kok. 1991, s. II-235, 46 kohta; asia T-72/92, Benzler v. komissio, määräys 24.3.1993, Kok. 1993, s. II-347, 20 kohta ja asia T-13/93, Cordier v. komissio, tuomio 24.11.1993, Kok. 1993, s. II-1215, 54 kohta).
- 63 Mitä tulee vaatimukseen, joka koskee 23.2.1999 tehdyn päätöksen kumoamista, on muistettava, että tällä päätöksellä hallintoneuvosto ”on hyväksynyt hallituksen päätöksen lakkauttaa palkkoihin ja eläkkeisiin sovellettava erityisiä muuntokertoimia koskeva järjestelmä”. Kyseinen 23.2.1999 tehty päätös on siis myös yleisesti sovellettava toimenpide, ja se on lisäksi vahvistava päätös, jota ei sellaisenaan voida riitauttaa (asia T-4/90, Lestelle v. komissio, tuomio 22.11.1990, Kok. 1990, s. II-689, 24—27 kohta; asia T-64/92, Chavane de Dalmassy ym. v. komissio, tuomio 27.10.1994, Kok. H. 1994, s. I-A-227 ja II-723, 25 kohta ja asia T-130/96, Aquilino v. neuvosto, tuomio 8.7.1998, Kok. H. 1998, s. I-A-351 ja II-1017, 34 kohta).
- 64 Näin ollen 11.6.1998 ja 23.2.1999 tehtyjen päätösten kumoamista koskeva vaatimus jätetään tutkimatta.

Kantajille tammikuusta 1999 lähtien annettujen palkkakuittien mitätöintiä koskeva vaatimus

- 65 EIP väittää, että myös tältä vaatimukselta puuttuu tutkittavaksi ottamisen edellytykset. Ensiksikin silloin kun kanne nostettiin, tammikuun 1999 palkkakuitteista oli jo tullut lopullisia. Toiseksi tätä myöhemmät palkkakuitit ovat ainoastaan vahvistavia päätöksiä, eikä niitä voi riitauttaa.

- 66 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa ensin, että palkkakuitti voi olla asianomaiselle vastaisena päätöksenä kanteen kohteena (asia 262/80, Andersen ym. v. parlamentti, tuomio 19.1.1984, Kok. 1984, s. 195, 4 kohta ja edellä 63 kohdassa mainittu asia Chavane de Dalmassy ym. v. komissio, tuomion 20 kohta). Tammikuuta 1999 koskevat palkkakuitit ovat kantajille vastaisia etenkin siltä osin kuin niissä ei ole enää sovellettu erityisiä muuntokertoimia koskevaa järjestelmää.
- 67 Kuten on jo todettu, kanne on nostettu kohtuullisessa ajassa, vaikka kantajat olisivat saaneet tiedon heille vastaisesta päätöksestä jo 15.1.1999 (ks. edellä 58 kohta).
- 68 On siis katsottava, että nyt käsiteltävänä oleva vaatimus on otettava tutkittavaksi siltä osin kuin siinä pyritään saamaan kantajien tammikuun 1999 palkkakuitit mitätöidyiksi.
- 69 Sitä vastoin nyt käsiteltävänä olevaa vaatimusta ei voida ottaa tutkittavaksi siltä osin kuin sillä pyritään saamaan tammikuuta 1999 myöhempien kuukausien palkkakuitit mitätöidyiksi (ks. jäljempänä 107—109 kohta). Erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän poistaminen lopullisesti on ilmennyt ensimmäisen kerran tammikuun 1999 palkkakuiteissa. Siltä osin kuin tammikuuta 1999 myöhempien kuukausien palkkakuitteihin ei ole enää sovellettu kyseistä järjestelmää, ne ovat tammikuun 1999 palkkakuitin vahvistavia (ks. vastaavasti asia 23/80, Grasselli v. komissio, tuomio 10.12.1980, Kok. 1980, s. 3709, 18 kohta ja asia 29/80, Reinartz v. komissio, tuomio 21.5.1981, Kok. 1981, s. 1311, 10 kohta).

Vaatimus, joka koskee EIP:n velvoittamista maksamaan kantajille korkoineen kantajien 1.1.1999 alkaen saamiensa palkkojen määrän ja niiden määrien erotus, jonka kantajat olisivat saaneet, jos erityisiä muuntokertoimia koskeva järjestelmä olisi säilytetty

- 70 Tässä vaatimuksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta pyydetään antamaan EIP:lle määräys. Kuten EIP on esittänyt, vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tällaista pyyntöä ei voidaan ottaa tutkittavaksi (asia C-5/93 P, DSM v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4695, 36 kohta; asia T-156/89, Valverde Mordt v. yhteisöjen tuomioistuin, tuomio 27.6.1991, Kok. 1991, s. II-407, 150 kohta ja asia T-583/93, P v. komissio, tuomio 8.6.1995, Kok. H. 1995, s. I-A-137 ja II-433, 17 kohta). Siinäkin tapauksessa, että pyyntö katsottaisiin vahingonkorvausvaatimukseksi, se täytyisi jättää tutkimatta, koska se ei täytä EY:n tuomioistuimen perussäännön 19 artiklan ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan säännöksissä asetettuja edellytyksiä (asia T-13/96, TEAM v. komissio, tuomio 29.10.1998, Kok. 1998, s. II-4073, 27 kohta).

Loppupäätelmä

- 71 Kanne otetaan tutkittavaksi ainoastaan siltä osin kuin siinä pyritään saamaan kantajien tammikuun 1999 palkkakuitit mitätöityä.

Aineelliset perusteet

- 72 Kantajat esittävät, että heidän tammikuuta 1999 koskevat palkkakuittinsa on mitätöitävä, koska niissä on sovellettu 11.6.1998 tehtyä päätöstä ja 23.2.1999 tehtyä päätöstä, jotka ovat kantajien mukaan lainvastaisia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle on siten esitetty kaksi lainvastaisuusväitettä.
- 73 On kuitenkin todettava, että 23.2.1999 tehdyn päätöksen mahdollinen lainvastaisuus ei voi mitenkään vaikuttaa kantajien tammikuuta 1999 koskevien palk-

kakuittien lainmukaisuuteen. Nämä palkkakuitithan on laadittu ennen 23.2.1999 tehdyn päätöksen hyväksymistä. Viimeksi mainitun päätöksen osalta lainvastaisuusväite on siten jätettävä tutkittavaksi ottamatta.

- 74 Mitä tulee 11.6.1998 tehtyä päätöstä koskevaan lainvastaisuusväitteeseen, on todettava, että tammikuun 1999 palkkakuittien, joissa ensimmäistä kertaa ei ole enää sovellettu erityisiä muutokertoimia koskevaa järjestelmää, ja 11.6.1998 tehdyn päätöksen välillä, jolla lakkautettiin kyseinen järjestelmä 1.1.1999 alkaen, on välitön oikeudellinen yhteys. Näin ollen 11.6.1998 tehtyä päätöstä koskeva väite otetaan tutkittavaksi (yhdistetyt asiat T-305/94—T-307/94, T-313/94—T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94—T-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, tuomio 20.4.1999, Kok. 1999, s. II-931, 291 kohta).
- 75 Kantajat vetoavat kuuteen kanneperusteeseen 11.6.1998 tehdyn päätöksen lainvastaisuutta koskevan väitteensä tueksi. Ensimmäinen koskee sitä, että EIP:lla ei ole toimivaltaa muuttaa yksipuolisesti pankin ja sen toimihenkilöiden välisiä oikeudellisia suhteita. Toinen koskee oikeudellista virhettä siltä osin kuin EIP katsoo erityisiä muutokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamisen olevan oikeudellisesti väistämätöntä. Kolmas koskee henkilöstön edustajien kuulemisen säännönvastaisuutta menettelyssä, joka johti 11.6.1998 päivätyn päätöksen hyväksymiseen. Neljäs koskee EIP:n työjärjestyksen 19 artiklan rikkomista. Viides koskee EIP:n ja sen toimihenkilöiden välillä tehtyjen työsopimusten rikkomista ja kuudes perustuu luottamuksensuojan periaatteen loukkaamiseen.
- 76 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi, että ensin on tutkittava kolmatta kanneperustetta.

Kanneperuste, joka koskee henkilöstön edustajien kuulemisen säännönvastaisuutta menettelyssä, joka johti 11.6.1998 päivätyn päätöksen hyväksymiseen

- 77 Kantajat esittävät, että päätös erityistä muuntokerrointa koskevan järjestelmän poistamisesta on lainvastainen, koska päätös hyväksyttiin ilman henkilöstön edustajien asianmukaista kuulemistä vastoin EIP:n henkilöstösääntöjen 24 artiklaa ja EIP:n henkilöstön edustamisesta tehdyn sopimuksen (jäljempänä sopimus) mukaisia täytäntöönpanotoimenpiteitä. Kantajat selittävät tältä osin, että pankki teki päätöksen erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamisesta jo ennen kuin henkilöstön edustajien kuuleminen aloitettiin. Lisäksi kuulemisella oli tapauksessa väärä lähtökohta eli henkilöstöosaston maaliskuussa 1998 laatima analyysi, jonka katsottiin olevan jotakin, jota ei voi muuttaa ja jonka mukaan euron käyttöönottamisen jälkeen erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän säilyttäminen on oikeudellisesti mahdotonta.
- 78 EIP toteaa tähän, että maaliskuusta 1998 lähtien henkilöstöosasto on konsultoinut henkilöstön edustajia euron käyttöönottamisen vaikutuksista. 5.6.1998 päivätystä hallitukselle annetusta muistiosta käy ilmi, että henkilöstön edustajien kollegio on antanut lausuntonsa ennen kuin päätös erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamisesta tehtiin. Henkilöstön edustajia on siis tapauksessa kuultu tavalla, joka on riittävä.
- 79 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että EIP:n henkilöstösääntöjen 24 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Henkilöstön yleisiä etuja pankissa edustavat suljetussa lippuäänestyksessä valitut henkilöstön edustajat.”

- 80 Säännöksen täytäntöönpanosta on tehty vuonna 1984 sopimus, jota on viimeksi muutettu vuonna 1995. Sopimuksen 24 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Kuuleminen

Henkilöstön edustajien kollegio avustaa henkilöstöpolitiikan muodostamisessa. Se laatii ehdotuksia omasta aloitteestaan ja tutkii kaikki ehdotukset, jotka hallinto esittää hallitukselle jäljempänä esitetyssä liitteessä I luetelluilla aloilla.

Henkilöstön edustajat ja hallinto perustavat työryhmiä tutkimaan hallitukselle esitettäviä ehdotuksia.

Henkilöstön edustajat määrittelevät kantansa perustellussa lausunnossa, joka liitetään jokaiseen ehdotukseen, joka kyseisillä aloilla tehdään hallitukselle.”

- 81 Sopimuksen liitteessä I lueteltujen alojen joukossa on ensimmäisenä ”palkkaus”.

- 82 Tästä seuraa, että henkilöstön edustajien kollegiota on kuultava kaikista niistä ehdotuksista, jotka hallinto aikoo esittää hallitukselle, ja tämä koskee etenkin palkkausta.

- 83 EIP väittää, että erityisiä muuntokertoimia koskevaa järjestelmää ei voida pitää osana sitä palkkausta, jota tarkoitetaan sopimuksen liitteessä I, johon sopimuksen 24 artiklassa viitataan. EIP:n mukaan kantajat eivät siis voi väittää, että henkilöstön edustajien kollegiota olisi näiden säännösten perusteella tullut kuulla ennen kuin erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamisesta tehtiin päätös.
- 84 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että lakkauttaessaan kyseisen järjestelmän pankki on yksipuolisesti poistanut toimihenkilöiltään taloudellisen edun, jota pankki on toimihenkilöille myöntänyt keskeytyksettä vuodesta 1982, vaikka järjestelmää muutettiin vuonna 1995, ja joka henkilöstön edustajien laskelmien mukaan, joita ei ole riitautettu, edustaa keskimäärin 3,5 prosenttia pankin henkilöstön palkkasummasta (ks. edellä 17 kohta). Henkilöstöosaston 9.10.1998 päivätyssä muistiossa korostettiin sitä paitsi, että ”erityisten muuntokertoimien käytöstä poistamisella on suora ja merkittävä vaikutus toimihenkilöiden palkkaukseen”.
- 85 On todettava, että sopimuksen 24 artikla ainoastaan ilmentää yleistä periaatetta, joka on yhteinen jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksille ja jota voidaan soveltaa EIP:n henkilöstösääntöjen 44 artiklan nojalla pankin ja sen toimihenkilöiden välillä tehtyihin sopimuksiin. Työoikeuden yleisen periaatteen mukaan työnantaja näet voi yksipuolisesti poistaa taloudellisen edun, jota se on vapaaehtoisesti ja jatkuvaluonteisesti myöntänyt työntekijöilleen, vasta sen jälkeen, kun työntekijöitä tai heidän edustajiaan on kuultu.
- 86 Vaikka katsottaisiinkin, että EIP:n toimihenkilöiden erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän soveltamisesta saama etu ei ole osa sitä palkkausta, jota tarkoitetaan sopimuksen liitteessä I, johon sopimuksen 24 artiklassa viitataan, pankin olisi kuitenkin työoikeuden yleisen periaatteen nojalla tullut kuulla hen-

kilöstitön edustajia ennen kuin kyseisen edun, jota oli myönnetty vapaaehtoisesti ja jatkuvaluonteisesti vuodesta 1982, poistamisesta tehtiin päätös kesäkuussa 1998.

- 87 Tämä analyysi vahvistetaan pankin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle oikeudenkäynnissä toimittamassa asiantuntijaselvityksessä (vastineen 11 kohta). Asiantuntijaselvityksessä, jossa korostetaan pankin oikeutta poistaa yksipuolisesti käytöstä erityisiä muutokertoimia koskeva järjestelmä (s. 43) ja jossa esitetään, että ”työoikeuden yleisten periaatteiden nojalla, jotka ovat yhteisiä kaikille Euroopan unionin jäsenvaltioille”, yksipuolisesti tehty päätös ”on kuitenkin tehtävä vilpittömässä mielessä ja sen on oltava kohtuullinen ja oikea”, mikä ”edellyttää, että päätöstä tehtäessä on annettava ennakoilmoitus riittävän ajoissa — — jotta henkilöstön edustajia voidaan oikea-aikaisesti kuulla — — ” (s. 41, kursivointi tässä).
- 88 Henkilöstöosasto on itsekin myöntänyt 17.3.1998 päivätyssä muistiossaan ”Euron vaikutus henkilöstöosaston toimintaan” (ks. edellä 11 kohta), että erityisiä muutokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamiseen liittyvää pankin toimivaltaa ei voida käyttää kuin sillä edellytyksellä, että ”noudatetaan niitä kuulemismenettelyjä, jotka on säädetty käytäviksi henkilöstöä edustavien elinten kanssa” (muistion 2.2.2. kohta).
- 89 Henkilöstön edustajien kuuleminen, jonka pankki on veloitettu järjestämään kaikille jäsenvaltioille yhteisen, työoikeuden yleisen periaatteen nojalla, ei merkitse sitä, että kyseisillä henkilöstön edustajilla olisi oikeus yhteispäätökseen sellaisen taloudellisen edun, kuten erityisiä muutokertoimia koskevasta järjestelmästä aiheutuvan edun, käytöstä poistamisen osalta. Kuten EIP:n toimittamasta asiantuntijaselvityksestä käy ilmi, oikeus tulla kuulluksi ei vaikuta

työnantajan ensisijaiseen oikeuteen tehdä päätöksiä ("leaves the managerial prerogative of the employer intact") (s. 41—42, alaviite nro 6).

- 90 Kuulemisen tulee olla kuitenkin sen luonteinen, että sillä voi olla merkitystä hyväksytyyn päätöksen sisältöön (ks. analogisesti asia 165/87, komissio v. neuvosto, tuomio 27.9.1988, Kok. 1988, s. 5545, 20 kohta; Kok. Ep. IX, s. 741; asia C-392/95, parlamentti v. neuvosto, tuomio 10.6.1997, Kok. 1997, s. I-3213, 22 kohta ja asia C-21/94, parlamentti v. neuvosto, tuomio 5.7.1995, Kok. 1995, s. I-1827 ja I-1830, julkisasiamies M. Léger'n antaman ratkaisuehdotuksen 25 kohta), mikä edellyttää, että kuuleminen on toimitettu "oikea-aikaisesti" ja "vilpittömässä mielessä" (mainittu asiantuntijaselvitys, s. 41).
- 91 Näiden periaatteiden pohjalta on tapauksessa tutkittava, onko henkilöstön edustajien kuuleminen 11.6.1998 tehtyyn päätökseen johtaneessa menettelyssä ollut säännönmukainen.
- 92 Asiakirja-aineistosta käy ilmi, että ennen 11.6.1998 tehtyä päätöstä pankin hallinto ilmoitti henkilöstön edustajille, että erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän poistaminen talous- ja rahaliittoon osallistuvien valtioiden (jäljempänä euroalueen maat) valuuttojen osalta on väistämätön seuraus euron käytönottamisesta. Pankin hallinnon mukaan se ei olisi voinut säilyttää kyseistä järjestelmää, vaikka se olisi halunnut. Henkilöstöosaston 17.3.1998 päivätystä muistiossa henkilöstön edustajille esitetään, että "on siis mahdotonta säilyttää erityisiä muuntokertoimia koskeva järjestelmä" (ks. edellä 11 kohta). Henkilöstöosaston 6.5.1998 päivätystä muistiossa henkilöstön edustajille todetaan, että "on selvää, että ainoat muuntokertoimet, joita pankki voi käyttää 1.1.1999 lukien, ovat ne muuntokertoimet, jotka pankin osakkeenomistajat ovat virallisesti vahvistaneet" ja että "erityiset muuntokertoimet poistuvat näin ollen käytöstä samana päivänä huolimatta siitä, esittääkö pankki taulukkonsa euroina". Mainitussa muistiossa todetaan, että "tiettyä palkanosaa koskevien siirtojen

osalta erityisten muuntokertoimien poistaminen on siis väistämätöntä 1.1.1999 lukien” (ks. edellä 13 kohta).

Henkilöstöosasto toteaa 28.5.1998 päivätyssä muistiossaan henkilöstön edustajille uudelleen, että 1.1.1999 lähtien ”pankki ei voi palkka-asteikkojen ja eläkkeiden muuntamisessa käyttää muita kuin osakkeenomistajiensa määräämiä kertoimia” (ks. edellä 15 kohta).

- 93 Sitä vastoin erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttaminen euroalueen ulkopuolelle ensi vaiheessa jäävien maiden osalta (jäljempänä euroalueen ulkopuolelle jäävät maat) on esitetty pankin poliittisesta valinnasta riippuvaksi. Pankin mukaan euron käyttöönotto ei estä sitä, että järjestelmä säilytetään kyseisten maiden osalta. Huoli EIP:n toimihenkilöiden yhdenvertaisesta kohtelusta on perustana päätökselle lakkauttaa järjestelmä myös euroalueen ulkopuolelle jäävien maiden valuuttojen osalta (ks. edellä 11 ja 19 kohta). Pankki arvioi lisäksi, että ”ei voida ’palkita’ euroon kielteisesti asennoituvien maiden kansalaisia. Kyseessä on poliittinen päätös” (tilapäisen Euro-työryhmän 7.9.1998 pitämän kokouksen pöytäkirja, kanteen liite XXVI).
- 94 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa kuitenkin, että erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän säilyttäminen 1.1.1999 jälkeen oli mahdollista myös euroalueen maiden osalta. Tältä osin on todettava, että kyseinen järjestelmä salli EIP:n toimihenkilöiden siirtävän osan palkastaan jonain muuna valuuttana kuin Belgian tai Luxemburgin frangeina soveltaen erityistä muuntokerrointa, joka oli neuvoston vuosittain vahvistama vaihtokurssi kerrottuna korjauskertoimella, jonka yhteisön toimielimet vahvistivat kyseisen maan valuutalle. Henkilöstösääntöjen 64 artiklassa säädettyä korjauskertoimijärjestelmää ei ole poistettu euroon siirryttäessä. Erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän säilyttämiseen euroalueen maiden valuuttojen osalta 1.1.1999 jälkeen olisi riittänyt siis, että 1.1.1999 lähtien pankki kertoo neuvoston lopullisesti vahvistamat vaihtokurssit kyseisten maiden korjauskertoimilla.

- 95 Tästä seuraa, että erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttaminen ei siis ollut väistämätön seuraus euron käyttöönottamisesta.
- 96 Jos lisäksi otetaan huomioon, mikä tavoite erityisiä muuntokertoimia koskevalla järjestelmällä on, pankki ei ole järkevästi ottaen voinut katsoa, että euron käyttöönottaminen tekisi järjestelmän lakkauttamisen väistämättömäksi.
- 97 Tältä osin on huomattava, että muuntokertoimia koskevan järjestelmän muutoksella vuonna 1995 pankki on halunnut ”mukauttaa EIP:n erityisten kertomien ratkaisuperusteet vastaamaan yhteisön toimielinten voimassa olevia ratkaisuperusteita ja — — ottaa huomioon ne uudet laskentatavat, jotka on äskettäin otettu käyttöön kyseisissä yhteisön toimielimissä”. Muutoksella oli ”tarkoitus suunnata uudelleen ja selkeyttää erityisten kertomien käsitettä ja palauttaa niille niiden alkuperäinen merkitys”, jotta ”saataisiin turvattua pankin toimihenkilöiden ostovoima Luxemburgin ulkopuolella” (24.3.1995 päivätty tiedonanto henkilöstölle, ks. edellä 7 kohta).
- 98 Kuten henkilöstösasto on 16.12.1998 päivätyssä kirjeessään kantajille ja pankin muille toimihenkilöille korostanut, ”yhtenäisvaluutta — — ei poista suhteellisten elinkustannusten eroavaisuuksia EMUn alueella. Tällaisia eroavaisuuksia tulee olemaan niin EMU:ssa kuin koko EUssakin” (kanteen liite XXXII). Lisäksi ja kuten kantajat huomauttavatkin, henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevaa 17 artiklaa, jossa toimielinten virkamiesten sallitaan tietyillä edellytyksillä toteuttavan siirtoja, joissa osa virkamiesten palkasta siirretään jonain toisena valuuttana kuin sen maan valuuttana, jossa virkamiehet suorittavat tehtäviään, soveltaen valitun valuutan maata koskevaa korjauskerrointa (asia T-236/97, *Ouzounoff Popoff v. komissio*, tuomio 2.7.1998, Kok. H. 1998, s. I-A-311 ja II-905, 34 kohta), ja joka on perustana EIP:n toimihenkilöihin sovellettavalle erityisiä muuntokertoimia koskevalle järjestelmälle (ks. edellä 2, 3 ja 7 kohta), ei ole muutettu euroon siirtymisen jälkeen.
- 99 Vielä on todettava, että pankki suunnitteli poistavansa 1.1.1999 lähtien eläkkeellä olevilta toimihenkilöiltä erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän

asteittain, mikä osoittaa pankin tienneen, että vielä 1.1.1999 jälkeenkin kyseessä oleva taloudellinen etu voitaisiin ainakin tilapäisesti säilyttää. Pankin eläkkeellä oleville toimihenkilöille osoitetussa 31.8.1998 päivätyssä kirjeessä (kanteen liite XXII) todetaan seuraavaa: ”Eläkkeisiin sovellettavat erityiset kertoimet jäädytetään nykyiselle tasolle (1.7.1997 vahvistetut kertoimet)” ja ”1.1.1999 lähtien niiden vaikutus laskee vuosittain neljänneksellä siten, että kertoimet poistuvat käytöstä kokonaan 31.12.2001”. Mikäli, kuten pankki väittää, euron käyttöönotto olisi tehnyt mahdottomaksi erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän soveltamisen, minkäänlainen siirtymäaika ennen edun poistamista eläkkeellä olevilta toimihenkilöiltä ei olisi voinut tulla kyseeseen.

- 100 Henkilöstön edustajat ovat maaliskuussa 1998 alkaneissa kuulemisissa todenneet heti sen jälkeen, kun ne saivat henkilöstöosaston ensimmäisen eli 17.3.1998 päivätyyn muistioon, joka koskee erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamista (RH/Adm/98-0556/ZZ), että pankin lähtökohta on virheellinen. Henkilöstön edustajat esittivät 3.4.1998 päivätyssä muistiossaan seuraavaa:

”Erityisten muuntokertoimien soveltaminen perustuu komission käyttämiin korjauskertoimiin. Niistä ei luovuta 1.1.1999.” Henkilöstön edustajat totesivat, että ”euroon siirtyminen ei selvästi yksin ole peruste sille, että korjauskertoimista luovutaan”.

- 101 Vastatessaan 3.4.1998 päivättyyn muistioon, henkilöstöosasto totesi 6.5.1998 päivätyssä muistiossaan kuitenkin, että muuntokertoimien poistaminen on välttämätöntä euroon siirtymisen takia (ks. edellä 13 kohta).

- 102 Henkilöstön edustajat reagoivat asiaan 13.5.1998 päivätyllä muistiolla ja tote-
sivat, että ”henkilöstöosaston asenne merkitsee keskustelun tyrehtyttämistä”. He
kertoivat kuitenkin ”olevansa valmiit aloittamaan asiassa mahdollisimman
nopeasti aidot neuvottelut” (ks. edellä 14 kohta). Henkilöstöä ei kuitenkaan
kuultu uudestaan ennen 11.6.1998 tehtyä päätöstä.
- 103 Edellä esitetystä seuraa, että pankki, esittäessään sen menettelyn aikana, joka
edelsi 11.6.1998 tehtyä päätöstä, että erityisiä muuntokertoimia koskevan jär-
jestelmän lakkauttaminen 1.1.1999 lähtien euroalueen maiden valuuttojen osalta
on väistämätön seuraus euroon siirtymisestä, ja pitäytyessään tässä näkökannassa
aina 11.6.1998 tehtyyn päätökseen asti, vaikka se tiesi, että sen lähtökohta ei
ollut oikea (ks. edellä 99 kohta), ei ole kuullut vilpittömässä mielessä henkilöstön
edustajia kyseisen taloudellisen edun poistamisesta. Tämä koskee erityisiä
muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamista sekä euroalueen että
euroalueen ulkopuolelle jäävien maiden valuuttojen osalta. Järjestelmän lak-
kauttaminen viimeksi mainittujen valuuttojen osalta esitettiin tarpeelliseksi, jotta
vältettäisiin pankin toimihenkilöiden epäyhtenäinen kohtelu sen jälkeen, kun
euroon siirtymisen takia väistämättömäksi esitetty erityisiä muuntokertoimia
koskevan järjestelmän lakkauttaminen maiden valuuttojen osalta on tapahtunut.
- 104 Pankin toimittama henkilöstön edustajien kuuleminen ei ollut siten sen luontei-
nen, että sillä olisi voinut olla merkitystä hallituksen 11.6.1998 tekemän pää-
töksen sisältöön (ks. analogisesti edellä 90 kohdassa mainitut asiat).
- 105 Näin ollen, ja ilman että olisi tarpeen lausua siitä, onko tässä tapauksessa maa-
liskuussa 1998 aloitettu kuulemismenettely järjestetty oikea-aikaisesti ottaen
huomioon, että hallitus oli jo 17.2.1998 antanut periaatteellisen suostumuksen
ehdotukseen, joka koski erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lak-

kauttamista 1.1.1999 lähtien (ks. edellä 9 kohta), on todettava, että pankki on loukannut sopimuksen 24 artiklassa ilmauksensa saanutta työoikeuden yleistä periaatetta, koska se ei ole vilpittömässä mielessä kuullut henkilöstön edustajia ennen 11.6.1998 tehtyä päätöstä.

- 106 Tästä seuraa, että 11.6.1998 tehty päätös erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamisesta on lainvastainen.
- 107 Vielä on todettava, että kantajat, toisin kuin muut EIP:n toimihenkilöt, jotka eivät ole riitauttaneet tammikuun 1999 palkkakuittejaan, eivät ole koskaan antaneet suostumustaan erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamiselle. Näin ollen 11.6.1998 tehdyn päätöksen lainvastaisuus, joka on aiheutunut siitä, että henkilöstön edustajia ei ole vilpittömässä mielessä kuultu erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamisesta, ei ole korjautunut kantajien osalta heidän edustajiensa antamalla jälkikäteisellä hiljaisella suostumuksella.
- 108 Koska kantajien tammikuun 1999 palkkakuittien laatimisessa on sovellettu lainvastaista päätöstä, palkkakuitit on kumottava ilman että olisi tarpeen lausua muista kantajien esittämistä kanneperusteista tai argumenteista.
- 109 EY 223 artiklan nojalla pankin on toteutettava tämän tuomion täytäntöönpanon edellyttämät toimet. Koska kantajien tammikuuta 1999 koskevat palkkakuitit on

mitätöitävä siitä syystä, että niissä on sovellettu lainvastaista yleisesti sovellettavaa tointa, eli 11.6.1998 tehtyä päätöstä, pankin on päättäessään EY 223 artiklan nojalla toteutettavista toimista otettava huomioon myös kantajien tammikuun 1999 jälkeen saamien palkkakuittien lainvastaisuus niiltä osin kuin niissä on sovellettu kyseistä lainvastaista päätöstä.

Oikeudenkäyntikulut

110 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska pankki on pääosin hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, koska kantajat ovat sitä vaatineet.

111 Kantajien pyyntö, joka koskee pankin velvoittamista korvaamaan hallinnollisesta menettelystä aiheutuneet kulut, on hylättävä. Työjärjestyksen 91 artiklassa määrätään seuraavaa: ”Seuraavat oikeudenkäyntikulut katsotaan korvattaviksi — — asianosaisille asian käsittelystä aiheutuneet välttämättömät kustannukset”. Määräyksessä sanoilla ”asian käsittely” ei tarkoiteta muuta kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa tapahtuvaa menettelyä ja oikeudenkäyntiä edeltävä menettely. Tämä johtuu etenkin työjärjestyksen 90 artiklasta, jossa käytetään ilmaisua ”asian käsittely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa” (yhdistetyt asiat T-25/95, T-26/95, T-30/95—T-32/95, T-34/95—T-39/95, T-42/95—T-46/95, T-48/95, T-50/95—T-65/95, T-68/95—T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ja T-104/95, Cimenteries CBR ym. v. komissio, tuomio 15.3.2000, Kok. 2000, s. II-491, 5134 kohta). Siinä tapauksessa, että pyyntö katsottaisiin vahingonkorvausvaatimukseksi, se täytyisi jättää tutkittavaksi ottamatta, koska se ei täytä EY:n tuomioistuimen perussäännön 19 artiklassa ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdassa asetettuja edellytyksiä (edellä 70 kohdassa mainittu asia TEAM v. komissio, tuomion 27 kohta).

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) Kantajien tammikuuta 1999 koskevat palkkakuitit mitätöidään siltä osin kuin niissä ei ole sovellettu erityisiä muuntokertoimia koskevaa järjestelmää.
- 2) Kanne jätetään muilta osin tutkimatta.
- 3) Euroopan investointipankki velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Azizi

Lenaerts

Jaeger

Julistettiin Luxemburgissa 6 päivänä maaliskuuta 2001.

H. Jung

J. Azizi

kirjaaja

kolmannen jaoston puheenjohtaja